

MĚSTSKÝ ÚŘAD ŽAMBERK
Odbor regionálního rozvoje a ÚP
Masarykovo nám. 166, 564 01 Žamberk

JID:	46577/2014/MUZBK
Čj.:	MUZBK-25833/2014/REUP-6
Spisová značka:	MUZBK-25833/2014/REUP
Počet listů/příloh/listů příloh:	3/0/0
Vyřizuje:	Ing. Jana Cviková
Telefon:	465 670 335
E-mail:	j.cvikova@muzbk.cz
Datum:	02.12.2014

ROZHODNUTÍ

Účastník řízení:

Rímskokatolická farnost Letohrad
Václavské náměstí 57
561 51 Letohrad
IČ: 444 68 962

Městský úřad Žamberk, odbor regionálního rozvoje a územního plánování, jako orgán věcně příslušný podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "památkový zákon") a místně příslušný podle § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád") k žádosti o vydání závazného stanoviska Římskokatolické farnosti Letohrad, se sídlem Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, IČ: 444 68 962, po řízení provedeném podle správního řádu, vydává toto

závazné stanovisko

V předložené žádosti o vydání závazného stanoviska je navrženo **restaurovat architektonické prvky fasády kostela sv. Václava v Letohradě** na st. p.č. 131 v kú. Letohrad, které jsou dílem výtvarných umění (jednotlivé části jsou **malířským uměleckým dílem a uměleckořemeslným dílem z kamene, ze štuky a obecných kovů**; restaurování štukových a kamenných prvků a figurálních maleb vnějšího pláště kostela sv. Václava dle předloženého restaurátorského průzkumu a záměru na restaurování, zpracovaného BcA. Bartošem, BcA. Bednářovou, T. Vondruškou a B. Hlavatým). Kostel sv. Václava je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky jako nemovitá kulturní památka pod rejstříkovým číslem 35597/6-3990 a dále se nachází v městské památkové zóně Letohrad, prohlášené vyhláškou KNV o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje, která nabyla účinnosti dne 1. listopadu 1990.

Městský úřad Žamberk, odbor regionálního rozvoje a územního plánování, **považuje** restaurování výše uvedených částí památky z hlediska zájmu státní památkové péče **za přípustné** a podle § 14 odst. 3 památkového zákona stanovuje pro účastníka řízení tyto podmínky, za kterých lze práce provést:

- 1. Bude proveden archivní průzkum, který zjistí vývoj barevného řešení kostela a zda je výzdoba kompletní, porovnáním historické fotodokumentace se stávajícím stavem**

2. Po postavení lešení bude proveden doplňující restaurátorský průzkum, který zjistí dochovanou barevnost volných ploch fasády a štuků ve spodních vrstvách. Bude zjištěna i barevnost kovového kříže na vrcholu průčelí kostela
3. Na štukových prvcích včetně erbu Vitanovských a kartuše s nápisem, kterou nesou dva andělé, budou provedeny pásové sondy až na podkladní zdivo a bude zjištěna stratigrafie jednotlivých barevných vrstev. Při zjištění starších barevných úprav budou odebrány vzorky a provedeny jejich nábrusy, místa odběrů budou rovněž graficky zachycena ve zprávě
4. Jednotlivé průzkumy dle podm. č. 2 a č. 3 bude provádět osoba k tomu oprávněná podle § 14 odst. 8 památkového zákona se specializací malířská umělecká díla a uměleckořemeslná díla z obecných kovů
5. Požadované vyhodnocené průzkumy budou předloženy orgánu státní památkové péče spolu se žádostí o vydání závazného stanoviska k restaurování či obnově fasády kostela, kde bude již konkrétně řešena výsledná barevnost jednotlivých ploch fasády a konečná barevnost kříže na vrcholu průčelí kostela
6. Kámen bude předzpevněn, citlivě očištěn bez úbytku hmoty a modelace, krusta a černé depozity budou sejmuty bez poškození pískovce. Zvětralá místa budou v případě potřeby znovu zpevněna, uvolněné cementové tmely budou sejmuty. Tmelení bude provedeno umělými tmely probarvenými ve hmotě a strukturou odpovídající originálu. Barevná retuš bude lazurní a lokální bez celkového barevného sjednocování, na závěr bude kámen blocidně ošetřen a hydrofobizován jen na exponovaných místech
7. Bude provedeno odsolení soklu a spodních částí ostění vstupů
8. Chybějící krycí desky zdi budou nahrazeny kopiemi z pískovce stejné struktury, jako je originál a budou opracovány shodně s originálem
9. Zvětralá místa štukové výzdoby budou předzpevněna, novodobé nátěry a nevyhovující doplňky budou sejmuty, trhliny budou injektovány, nalezené spodní barevné pojednání bude zachováno. V případě potřeby bude štuková vrstva znovu zpevněna, tmelení bude provedeno štukem stejné barevnosti a struktury jako je originál a na základě doplňujícího průzkumu bude v dalším správním řízení rozhodnuto o řešení barevnosti
10. Malby je nutné přichytit k podkladu, fixovat, dutiny injektovat, přemalby budou sejmuty. V průběhu restaurování bude rozhodnuto, kterou barevnou vrstvu je možné vzhledem ke stavu a dochování restaurovat (spodní, patrně původní z konce 17. století nebo tu patrně z konce 19. století) a zdali je to vzhledem k různým technikám maleb možné. Barevná retuš bude reverzibilní, na odpadlých místech bude provedena reverzibilní rekonstrukce se závěrečnou celkovou fixací maleb
11. Restaurování budou provádět osoby k tomu oprávněné podle § 14 odst. 8 památkového zákona. Kámen bude restaurovat restaurátor minimálně se specializací k restaurování uměleckořemeslných děl v kameni, štuky bude restaurovat restaurátor minimálně se specializací k restaurování nefigurálních uměleckořemeslných děl ze štuky a figurální malby restaurátor se specializací k restaurování malířských uměleckých děl - nástěnná malba.
12. Jakékoliv změny a doplňky odsouhlaseného restaurátorského záměru, stejně jako nová zjištění učiněná během prací, je třeba předem ohlásit MěÚ Žamberk, odboru REUP a vyžádat si na práce závazné stanovisko.
13. Výsledky a postup prací budou dokumentovány v restaurátorské zprávě, která bude obsahovat veškeré náležitosti uvedené v § 10 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb. Zpráva bude obsahovat i doporučený režim památky. Jedno kompletní vyhotovení

restaurátorské zprávy obdrží při převímce prací NPÚ Pardubice. K převímce díla bude přizván zástupce orgánu památkové péče Městského úřadu Žamberk a pověřený zástupce NPÚ Pardubice.

Předmětem tohoto řízení není výsledná barevnost jednotlivých ploch fasády kostela, finální úprava povrchu kovaného kříže na průčelí kostela, obnova propojovací zídky mezi zvonici a kostelem a obnova oken kostela sv. Václava v Letohradě.

Odůvodnění

Městský úřad Žamberk, odbor regionálního rozvoje a územního plánování (dále jen „MěÚ Žamberk, odbor REÚP“) provedl řízení k žádosti Římskokatolické farnosti Letohrad o vydání závazného stanoviska k restaurování architektonických prvků fasády kostela sv. Václava v Letohradě na Václavském náměstí na st. p.č. 131 v k.ú. a obci Letohrad. Řízení bylo zahájeno podle § 44 odst. 1 správního řádu dnem 23.10.2014.

Žadatel je jediným účastníkem řízení.

MěÚ Žamberk, odbor REÚP, podle § 14 odst. 6 památkového zákona požádal dne 24.10.2014 Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště Pardubice o písemné vyjádření k navrhovaným stavebním úpravám. Podle uvedeného paragrafu má odborná organizace památkové péče předložit písemné vyjádření příslušnému správnímu orgánu státní památkové péče nejpozději ve lhůtě 20 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování, nestanoví-li orgán státní památkové péče ve zvlášť složitých případech lhůtu delší, která nesmí být delší než 30 dnů.

MěÚ Žamberk, odbor REÚP, podle § 14 odst. 6 památkového zákona obdržel dne 11.11.2014 v této věci písemné vyjádření Národního památkového ústavu čj. NPÚ-361/84498/2014 ze dne 06.11.2014.

Zákonem stanovená lhůta pro vydání rozhodnutí je 30 dnů. Jelikož se v tomto případě jedná o zvlášť složitý případ (bylo nařízeno ústní jednání / místní šetření), připočítává se k této lhůtě doba 30 dnů dle § 71 odst. 3 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Lhůta pro vydání rozhodnutí je tedy 60 dnů od dne zahájení řízení.

Účastníku řízení byla dána možnost dle § 36 odst. 3 správního řádu vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění v termínu do 24.11.2014. Účastník řízení této možnosti nevyužil.

Jedná se o areál raně barokního kostela, situovaný v centru chráněného území městské památkové zóny, při náměstí. Areál kostela se skládá z jednolodního kostela, vstupní barokní brány z roku 1705 s navazující zídkou a samostatně stojící barokní zvonice z roku 1705. Jednolodní kostel obdélného půdorysu, presbytář pravoúhlý, kaple a předsíň na západní a sakristie na východní straně, u presbytáře volně stojící hranolová věž s půl kruhově zaklenutým kamenným vstupem a kamenným soklem. Na věži jsou na každé straně po jednom půl kruhově zaklenutém ostění oken. Průčelí kostela pětiosé s pilastry, hlavice volutové s šátky, které nesou kladí s profilovanou římsou. Na ní je tabulový štít s bočními volutami a piniovými šiškami na okrajích, se střední osou a pilastry nesoucími trojúhelný tympanon se segmentovou římsou. Na okrajích tympanonu koule, na vrcholu průčelí odstupněný sokl nesoucí kovaný kříž. Na střední ose nad hlavním vchodem kartuš s datací a nápisem – „1894-1931/ VENITE EXSULTATE DOMINO/ SALUTARI VESTRO IN ECCLESIA/ IPSIUS EXTERIUS RENOVATO/ 1957-1981“. Na střední ose ve štítu nad oválným oknem je ve štukové kartuši znak Víťanovských z Vlčkovíc, po stranách okna dvě niky, v nich malby sv. Josefa s Ježíškem vlevo a sv. Václava vpravo. Kolem vstupů na čelní fasádě obdélné kamenné ostění, nad tím segmentová římsa, u 1., 3. a 5. osy ještě štuková výzdoba, štuková výzdoba je i kolem oken v 1. a 5. ose. Napravo u kostela půl kruhově zaklenutý vstup do dvora se štítem, na bocích koule, ve středu v nise socha sv. Jana Nepomuckého. Kolem kostela obíhá kamenný sokl, mezi věží a kostelem je jedna plná zeď s krycími deskami. Kostel z roku 1680, raný barok z té doby i štukové a kamenné prvky, patrně i figurální malby v nikách.

Pískovec, vápenný štuk, malby secco a olej. Věž z roku 1705. Opravy v letech 1894-1931 a 1957-1981. Autorem stavby je snad K. Lurago, štukové výzdoby G. Maderna.

Jedná se o významný areál s ranně barokní stavbou kostela, jejíž význam výrazně přesahuje regionální poměry. Jedná se o doklad stavebního vývoje města, technické vyspělosti řemesla a estetické úrovně řemeslné, uměleckořemeslné a umělecké produkce té doby. Areál se nachází v části MPZ Letohrad charakterizované jako území utvářející, část „A“. S ohledem na současný stupeň poznání historického vývoje předmětného objektu lze konstatovat, že k jeho památkovým hodnotám patří zejména hmotové uspořádání, dochovaná dispozice objektu, původní materiálová skladba, úprava a výzdoba interiéru i průčelí a především začlenění objektu v urbanistické strukturu města. Tyto skutečnosti současně spoluvytváří celkový ráz městské památkové zóny Letohrad.

Stav většiny výzdobných prvků fasády kostela je vážný. Kámen je zašpiněn, je na něm zelená řasa, lišejník a černé depozity, spáry jsou uvolněné. Na povrchu u ostění dveří jsou zbytky novodobých nátěrů, v dolních partiích dochází k zvětvování pískovce, na hranách a rozích jsou mechanická poškození, v dolních partiích ostění dveří a v soklu kolem kostela je zjištěno vyšší zasolení kamene. Na soklu jsou některé tmely cementové. Štuková výzdoba je přetřena několika vrstvami nátěrů, vrchní nátěr se odlupuje, nátěry zaslepují tuto výzdobu a je v ní větší množství prasklin, které přecházejí i na volnou plochu fasády. Nelze vyloučit, že pod nátěry je štuková vrstva uvolněná a zvětralá, některé novodobé opravy štuků jsou hrubé a nedrží originální profilaci. Pod současným nápisem v kartuši nad hlavním vchodem průzkum zjistil starší podobu nápisu. Barevná vrstva figurálních maleb v nikách je zašpiněná, zpráškovatělá, krakelovaná, uvolněná od podkladu, odpadává, na některých místech odpadla i s podkladní omítkou, v omítce jsou dutiny, pod stávající malbou jsou zbytky starší malby.

Základem moderní památkové péče je úcta k dochovanému historickému originálu a hodnotě jeho stáří. Zachování dochovaných historických konstrukcí, prvků a povrchu je prioritním úkolem památkové péče. V případě fasád se to týká dochovaných výplňových prvků, historických omítek a historických povrchových úprav, a to včetně povrchových úprav kamene, štuků, maleb, dřeva, kovu a dalších materiálů.

Metodika NPÚ Předprojektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památky" (Václav Girs a kol., Praha 2004) v otázkách konzervační metody uvádí následující: „Konzervační obnova a restaurování architektonického díla je nejcitlivějším způsobem přístupu k památkové chráněné struktuře maximálně uchovávajícím její hmotnou substanci, včetně stop stáří či fragmentárnosti dílčích struktur. Restaurátorsko-konzervační obnova akcentuje ze všech strategií nejvýraznější zásadu šetrnosti v přístupu k veškeré hmotné substanci a nezřídka i k časem zformovaným povrchovým vrstvám a barevným nátěrům. Cílem je maximální zachování věrohodnosti díla, ale též zachování hodnoty stáří v prezentovaném díle a atmosféry jeho vyznění. Předpokladem pro stanovení metody restaurování je poznání předmětu ochrany a stavu díla.“

MěÚ Žamberk, odbor REÚP, v průběhu správního řízení posuzoval žádost z hlediska jejího souladu s platnými právními předpisy. Při vyhotovení závazného stanoviska vycházel z písemného vyjádření územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Pardubicích (dále jen „NPÚ Pardubice“, předložené žádosti s restaurátorským průzkumem a záměrem na restaurování štukových a kamenných prvků a figurálních maleb kostela sv. Václava v Letohradě a platných metodik NPÚ Praha a došel k závěru, že požadované práce jsou přípustné za předpokladu, že budou plně respektovány všechny podmínky uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí.

Stanovené podmínky vyplývají z platného znění památkového zákona a k němu provádějící vyhlášky č. 66/1988 Sb.: s ohledem na skutečnost, že je z památkového hlediska nanejvýš žádoucí zachování veškerých hodnotných vývojových fází objektu, bude fasáda obnovena restaurátorsko-konzervačním způsobem. K získání potřebných informací je nutné provést doplňující průzkum, a to adekvátními metodami s využitím soudobých technických možností. Průzkum bude zaměřen na celkové řešení obnovy fasád se zaměřením na omítkové souvrství fasád a barevnost (štukové motivy i základní plochy fasád). Dokumentační povinnost plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/88 sb., žádoucí je zcela průrazná

dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. K jednotlivým podmínkám:

Ad. 1-3: Podmínky závazného stanoviska stanoveny na základě vyhlášky č. 66/1988 Sb., § 10, odst. 3., písmena a), b). Protože k žádosti o vydání ZS nebyl předložen archivní průzkum, požadovaný v podm. č. 6 závazného stanoviska k záměru prací čj. 25432/2012/REUP-6 ze dne 20.12.2012, byla tato zopakována. Z důvodu rozsáhlosti plánované akce je třeba, aby k rozhodnutí o obnově kulturní památky byly k dispozici kompletní podklady o objektu. Proto je požadováno předložení uvedených dokumentů. Plánovaná obnova objektu by měla být podložena co nejúplnějším poznáním a pochopením kulturních hodnot obnovované památky. Starší dokumentace kostela sv. Václava v Letohradě (např. v publikaci Město Kyšperk/Letohrad 1308-2008, S. Adamec a kol., 2008, dále Pozdrav z Kyšperka - Letohrad na historických pohlednicích, A. a P. Taclovi, 2000), zachycuje jiné barevné pojednání volných ploch a výzdobných štukových prvků. Proto je třeba k řešení této problematiky provést i archivní rešerši (farní kronika, záznamy v archivu stavebního úřadu, fotodokumentace v muzeu apod.), aby byla zodpovědně stanovena konečná barevnost fasád kostela. S ohledem na skutečnost, že je z památkového hlediska nanejvýš žádoucí zachování hodnotných vývojových fází objektu, doporučujeme fasádu obnovit na základě výsledků průzkumu fasád.

V provedené sondáži, dodané v rámci restaurátorského průzkumu k obnově kostela sv. Václava v Letohradě – restaurování architektonických prvků: restaurátorský průzkum a záměr na restaurování štukových a kamenných prvků a figurálních maleb, zpracovaného BcA. Bartošem, BcA. Bednářovou, T. Vondruškou a B. Hlavatým v říjnu 2014 je požadované zjištění nejednoznačné a z toho důvodu byly stanoveny podm. č. 2 a 3, jejichž splněním bude doplněno historické poznání objektu. V souladu se stanovenými podmínkami v rozhodnutí MěÚ Žamberk, odbor REUP, vydaném dne 20.12.2012 pod čj. 25432/2012/REUP-6 byl proveden restaurátorský průzkum a po jeho vyhodnocení byl zpracován a odsouhlasen restaurátorský záměr, podle něhož budou probíhat některé navržené práce. Je ovšem třeba doplnit požadované průzkumy dle stanovených podmínek. K výsledkům průzkumu bude přizván pověřený zástupce NPÚ Pardubice") a zástupce orgánu státní památkové péče MěÚ Žamberk.

Ad. 4: Podmínka, určující požadované licence je stanovena z důvodu požadavku provedení invazivního restaurátorského průzkumu, který vyžaduje odběry vzorků, provedení sondáže a neodborným zásahem by mohlo dojít k narušení památkových hodnot či k nevratným ztrátám v originálním materiálu kulturní památky. Jelikož se jedná o malířské umělecké dílo - mohou jeho restaurování provádět pouze osoby s povolením vydaným MKČR viz. Třídník, tj. oprávněné osoby podle § 14 odst. 8 památkového zákona se specializací na restaurování malířských uměleckých děl a průzkum barevnosti železného kříže na štítu kostela pak bude provádět osoba s povolením k restaurování uměleckořemeslných děl z obecných kovů.

Ad. 5: Podmínka stanovena z důvodu, že k předložené žádosti o vydání závazného stanoviska nebyly doloženy všechny podklady dle podmínek závazného stanoviska, vydaného k záměru prací ze dne 20.12.2012 pod čj. 25432/2012/REUP-6 a dále žádost neobsahovala všechny podmínky, stanovené §10, odst. 2 vyhlášky č. 66/1988 Sb., z toho důvodu MěÚ Žamberk požaduje doplnění, pro posouzení přípustnosti realizace finální úpravy prací (barevnost fasády, kovového kříže,...).

Ad. 6-10: Podmínky závazného stanoviska stanoveny na základě písemného vyjádření NPÚ Pardubice. Vzhledem ke stavu a hodnotě památky je nutné provést restaurátorský zásah. Památkový dohled zabezpečuje dle ustanovení § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona NPÚ Pardubice, PhDr. Paukrt (tel. 606/561663). Z dodaných laboratorních výsledků vyplývá nutnost provedení odsolení (opatření jsou nezbytná). Chybějící krycí desky zdi je třeba nahradit kopiemi z pískovce stejné struktury jako je originál a tyto opracovat shodně s originálem. Cílem je maximální zachování věrohodnosti díla, ale též zachování hodnoty stáří v prezentovaném díle a atmosféry jeho vyznění.

Ad. 11: Jelikož se jedná o malířské umělecké dílo a uměleckořemeslné dílo z kamene, ze štku a obecných kovů, mohou jeho restaurování provádět pouze osoby s povolením vydaným MKČR viz. Třídník, tj. oprávněné osoby podle § 14 odst. 8 památkového zákona se specializací

uměleckořemeslná díla v kameni a z obecných kovů, nefigurální uměleckořemeslná díla ze štku a malířská umělecká díla - nástěnná malba.

Ad. 12: Pokud by v průběhu prací došlo k neočekávaným skutečnostem, které nebylo možno předvídat při zpracování restaurátorského záměru k navrženým pracím, je třeba informovat příslušný správní orgán (MěÚ Žamberk, odbor REUP, tel. 465/670335) a požádat o vydání nového závazného stanoviska

Ad. 13: Podmínka stanovena v souladu s vyhláškou č. 66/1988 Sb., §10, odst. 3, písm. c) a doplněna o požadavky, vyplývající z písemného vyjádření NPÚ Pardubice. Z důvodu významnosti a jedinečnosti díla byla stanovena podmínka k přizvání zástupce orgánu památkové péče Městského úřadu Žamberk a pověřeného zástupce NPÚ Pardubice k přejímce díla.

Upozorňujeme vlastníka, že při následném podání žádosti o vydání závazného stanoviska k obnově fasád kostela je třeba předložit požadované podklady dle stanovených podmínek závazného stanoviska, včetně popisu prací, které nejsou předmětem tohoto správního řízení (vymezeny pod výrokovou částí tohoto rozhodnutí – barevnost, zídka, okna, atd., zamýšlí-li se jejich obnova).

Doporučujeme vlastníkov, aby toto rozhodnutí předal provádějícímu restaurátorovi, který ho zahrne do restaurátorské zprávy.

Provedením prací nedojde ke snížení hodnoty městské památkové zóny Letohrad, protože provedením prací budou dodrženy podmínky stanovené vyhláškou KNV o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje, jenž nabyla účinnosti 1. listopadu 1990 a která stanovuje v čl. 4 písm. c) podmínky pro stavební a další činnosti takto: „Veškeré úpravy prostorů, ploch, zeleně, kulturních památek a jejich souborů musí směřovat k jejich funkčnímu, technickému, estetickému, kulturnímu a společenskému zhodnocení s ohledem na charakter jednotlivých částí památkové zóny.“

Vzhledem k uvedeným skutečnostem MÚ Žamberk, odbor REÚP, rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

V případě jakékoli další stavební činnosti nad rámec tohoto rozhodnutí včetně udržovacích prací je podle uvedeného památkového zákona nutno požádat MěÚ Žamberk, odbor REÚP, o další závazné stanovisko.

Zároveň upozorňujeme, že stavební činnost bude prováděna na území s archeologickými nálezy. Stavební činnost na území s archeologickými nálezy řeší § 22 odst. 2 památkového zákona.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15-ti dnů ode dne jeho oznámení (doručení) ke Krajskému úřadu Pardubického kraje, podáním učiněným u MěÚ Žamberk, odbor REÚP.

„otisk úředního razítka“

Martin Mimra
vedoucí oddělení územního plánování

Doručí se: účastník řízení
MěÚ – odbor výstavby a ŽP Letohrad

Na vědomí: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Pardubice